Aanbevelingen rapport Berenschot

1. Investeer in een gedragen beeld over de lokale democratie in Overbetuwe. Dat beeld zouden politiek (de raad), bestuur (college van B&W) en samenleving samen moeten ontwikkelen. Deels is dat een intern gesprek binnen de gemeente, maar dus ook nadrukkelijk een gesprek met de gemeenschap. Dat gaat over:
a. Hoe ziet die lokale democratie er nu uit en hoe functioneert dit? Hoe zouden we dat willen zien?
b. Wat is de rol voor samenleving, raad, college en organisatie in die lokale democratie?
o De grenzen van rollen (wiens rol houdt waar op en welke rol begint daar dan?), maar juist ook overlappende grensvlakken zijn hierbij van belang (bijv. in de vormgeving van uitvoering van gemeentelijk beleid: wie gaat er over groenvoorziening en hoe kun je dat samen oppakken?).
c. Wat betekent dit voor de veranderingen die gezamenlijk doorgevoerd gaan worden?

2. Maak als raad onderlinge proces- en samenwerkingsafspraken en ga daarvoor een dag de hei op. Leg die ook gezamenlijk vast in een document of een raadsbrede 'deal'. De griffier kan die natuurlijk voor/met de raad opstellen. Maar pas ná jullie onderlinge gesprek. Bespreekpunten zijn wat ons betreft tenminste:
a. Hoe de raad het gezamenlijk de komende periode wil gaan doen.
b. Hoe de raad ondersteund wil worden door burgemeester, griffie(r) en college.
c. Hoe de raad wil omgaan met oppositie en coalitie.
d. Suggestie: identificeer twee inhoudelijke thema's die het komende jaar raadsbetrokkenheid vragen en waarvan er tenminste één ook sterk participatief is, en geef die raadsbetrokkenheid met elkaar actief vorm. Hoe willen jullie betrokken zijn? Hoe geef je vorm aan het algemeen belang van Overbetuwe? Bepaal hoe deze thema's georganiseerd moeten worden (bijv. door middel van raadswerkgroepen / themagroepen).

3. Stuur als raad bewuster en scherper op de eigen (raads)agenda. Dat omvat:
a. Een presidium dat vooruit kijkt en de schakel vormt tussen maatschappelijke relevantie (gevoed vanuit de fracties) en de informatiestromen vanuit het college. In het presidium komen dus twee werelden bij elkaar en het is aan de presidium-leden om deze te vervlechten, waarbij ook keuzes gemaakt worden. De raad is daarin leidend.
59340 – Openbaar 16
b. Een luisterend oor van het presidium naar wat het college nodig heeft om te kunnen besturen. Soms moeten zaken vanuit pragmatiek of bestuurlijke zorgvuldigheid snel geagendeerd worden. Het college moet die ruimte krijgen.
c. Een organisatie en een college die een goede termijnagenda aanleveren, op basis waarvan het presidium ook echt kan prioriteren. En dat is nooit in beton gegoten, maar je moet wel met elkaar de inhoudelijke prioritering voor de komende periode (minimaal een half jaar) goed kunnen overzien.

4. Wees als college (en in het verlengde daarvan als coalitie) het netste jongetje van de klas. Geen hygiëne-fouten meer.
a. Procedures, termijnen en rolverdelingen zijn cruciaal voor een soepel procesverloop. Respecteer deze formaliteiten.
b. Gebruik op majeure, maatschappelijk relevante thema's niet op voorhand je meerderheid. Agendeer, ook als dat stemmen-technisch niet hoeft, raadsbrede discussies over maatschappelijke thematieken zoals leefbaarheid in de gemeente, economische ontwikkeling, het sociale beleid, ruimtelijke ordening etc.
o Laat in de agenderende bestuurlijke stukken voor die discussies ook nadrukkelijk ruimte voor debat.
o Democratie is ook respect hebben voor de wensen van de minderheid.
c. Gebruik je meerderheid wel om op minder majeure thema's snel beweging te maken én om vastgelopen majeure thema's toch in beweging te krijgen. Zorg in dergelijke gevallen voor een degelijke uitleg, betrek de overige actoren en zoek naar de meeste acceptabele uitkomsten.

5. Stel als college de raadsleden in staat hun kaderstellende en controlerende taak goed uit te voeren, luister naar de raad en handel niet sturend.
a. Wees zuiver in de leer met betrekking tot dualisme. Maak afspraken over de omgang met fracties.
b. Maak nadere afspraken over informatiestromen om tot een gewenste invulling van actieve informatieplicht te komen. Dit moet anders en overzichtelijker dan de huidige informatiestromen.
c. Betrek de raad bij relevante processen en laat de raad haar rol invullen, ook als dit door eigen korte lijnen met de samenleving niet per definitie noodzakelijk is.

6. Stel als raad een participatiekader vast (bijv. de interactiewijzer) met daarin tenminste onderstaande aspecten:
a. Een perspectief op de lokale democratie (zie ook aanbeveling 1).
b. Een heldere schets van de zienswijze op participatieve processen en een eenduidige afbakening van het begrip.
c. Een duidelijke kadering over wie wanneer aan zet is, rolverdeling en bevoegdheden.
d. Een praktische afspraak tussen raad, college en organisatie in de vormgeving van participatieve processen, bijv. in de vorm van een proceskader of een duidelijk omschreven bril waarlangs organisatie en college moeten kijken naar participatieve trajecten.

7. Bouw jaarlijkse reflectiemomenten op de samenwerking in voor de raad onderling en tussen de raad en het college/MT en de samenleving en evalueer de voortgang en het functioneren van bovenstaande afspraken.